PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Kollegani Italiassa valitteli muutama vuosi sitten lyijyarkkujen puutetta. Pohjoismaalaisia turisteja kuolee Roomassa joukoittain. **PROFESSORI JUHANI HASSI**

04.06.12

Aurinko nousee

Helsingissä kello 4.03
ja laskee kello 22.35
Oulussa kello 2.46
ja laskee kello 23.49

Päivän sana

4.6. Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua, Herra kirkastakoon sinulle kasvonsa ja olkoon sinulle armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa sinun puoleesi ja antakoon sinulle rauhan. 4. Moos. 6:24–26
5.6. Näin sanoo Herra: ”Taivas on minun valtaistuimeni, maa on koroke minun jalkojeni alla. Millaisen talon te minulle rakentaisitte, millaisen asuinsijan?” Jes. 66:1

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Puolustusvoimain lippujuhlan päivä, Toivo
Huomenna tiistaina: Sulevi

Mietelause

Pienen maan suurin voima on yksimielisyys.
Carl Gustaf Mannerheim

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen

Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

LUKENUT MIES

Kuin Stalinin urut

Yhteiskunnallinen lääkäri **Ilkka Taipale** vertasi joskus toimintaansa Stalinin urkuihin. Jatkosodan legendaarisen sarja-aseen alta oli vaikea päästä pois. Niin myös Taipaleen parhaiden päivien sanallisten pommitusten.

SDP:n toukokuisessa puoluekokouksessa vuosikymmeninen vakioesiintyjä joutui purkamaan lastinsa sivummalle. Taipale saarnasi nosturin nokassa kokoushuoneiston ulkopuolella. Jäsenäänestys oli tuijottanut kokousehdokkaiden syntymävuoteen eikä ajatusten tulvaan.

Ilkka Taipale on yli neljä vuosikymmentä ollut yhteiskunnassa kaikkein kurjimpaan jamaan ajautuneiden viimeinen perälauta.

Eduskunnan suuri enemmistö on pitänyt huolta Taipaleen ajatusten torpedoimisesta, kun tämä on onnistunut kansanedustajaksi silloin tällöin pääsemään.

Puoluekokouksessa puheenjohtaja Jutta Urpilainen ehätti kertomaan, että moni Taipaleen esityksistä on jo tutkittavana tai valmistelussa. Niin on. Moni on ollut jo ennen Urpilaisen syntymää.

Virallinen SDP rakentaa suomalaisen sosiaaliturvan tiukasti ay-liikkeen jäsenyyden varaan. Ilkka Taipale on lannistumaton perusturvan puolustaja. Ei hän ole puoluessaan yksin, mutta vaalikulujen maksajat ovat toisaalla.

Monissa Taipaleen esityksissä on kiistatta järkeä. Miksi varattomilta peritään terveyskeskusmaksu, kun työssä käyvillä on maksuton työterveyshuolto? Miksi toimeentulotuen maksatusta ei voi siirtää Kelalle?

Paljon on myös 60-lukulaista haihattelua. Taipaleen mielestä Suomi tulee toimeen 2 000 vangilla.

Oikeat rosvot on pantava lukkojen taa, mutta köyhillä nakkivarkailla kalliita vankipaikkoja ei pidä täyttää, kuten eduskunnan poliisit vaativat.

Ilkka Taipaleen kohtalo vaaleissa on usein ollut karu. Osan osattomien äänistä ryöväävät Claes Anderssonin ja Paavo Arhinmäen kaltaiset poliittiset pellet.

Mutta yleensä ne eivät äänestä, joille äänestä olisi kaikkein eniten hyötyä.

PEKKA ALAROTU

Ilkka Taipale: Yhteinen isänmaa. Mielenilmaisu SDP:n puoluekokouksen edustalla 24.5.2012. 25 sivua. Omakustanne.

Kuuma voi olla kuolemaksi

Suomalaiset eivät osaa suojautua kuumuutta vastaan. Kuumaopas neuvoo nyt netissä.

PEKKA FALI

Professori Juhani Hassi, dosentti Tiina Ikäheimo ja asiantuntijalääkäri Veikko Kujala uskovat, että kuuman haitat on syytä oppia tuntemaan ja torjumaan.

Lämpö aiheuttaa satoja ylimääräisiä kuolemia Suomessa. Lämpö alkaa aiheuttaa terveyshaittoja jo 20 asteen ylittyessä.

OULU (MT)
Suomalaiset eivät osaa suojautua kuumuutta vastaan. Meillä ei ole opittu jäähdyttämisen kulttuuria kuten vaikkapa Italiassa, professori **Juhani Hassi** sanoo. Kannattaisi oppia, sillä kuumuus tappaa vuosittain turhaan satoja suomalaisia.

”Pitää sopeutua olosuhteisiin, joissa elää”, Hassi opastaa.

On syytä sulkea säleverhot päiväsaikaan, tuulettaa öisin, välttää keskipäivän kuumuutta ja suoraa auringonpaistetta.

Etelän matkat kuolemaksi

Hassin mukaan kuumuuden torjuntaan kannattaa paneutua, sillä kuumia päiviä on jo Oulun korkeudellakin kolmisen viikkoa kesässä. Asia erikseen ovat etelän matkat.

”Kollegani Italiassa valitteli muutama vuosi sitten lyijyarkkujen puutetta. Pohjoismaalaisia turisteja kuolee Roomassa joukoittain.”

Lomalla yhdistyvät monet kuumuuden vaarat; tottumattomuus kuumaan ilmanalaan, liika oleskelu ja liikunta auringossa, joita paikalliset osaavat välttää. Alkoholi pahentaa näiden vaikutusta jyrkästi.

Suomessa kuumuuden aiheuttamia turhia kuolemia lasketaan olevan kesän lämpöisyydestä riippuen 180–900 vuodessa.

”Tähän ei tarvita vielä mitään helleaaltoa, pelkkä lämmin sää riittää”, Hassi sanoo.

Jos kuumuuden aiheuttamia turmia verrataan vaikkapa liikenneturmiin (300 vuodessa), kuumuus on kolme kertaa pahempi uhka.

Oireiden tunnistaminen tärkeää

Kuuman haitallisiin vaikutuksiin ja niiden torjuntaan voi tutustua internetissä. Tärkeimmät asiat on koottu Kuumaoppaaseen, ja terveysalan ammattilaisille on tietoa laajemmassa versiossa.

Oulun yliopiston dosentti **Tiina Ikäheimo** kertoo, että kuumuuden vaikutuksia ovat esimerkiksi janon tunne, väsymys ja unen laadun huononeminen.

”Oireiden tunnistaminen on tärkeää, samoin kuumuuden torjunta. On juotava tarpeeksi, Vaalea, kevyt vaatetus, viileä suihku usein toistettuna auttavat. Esimerkiksi auton ilmastointia ei pidä väheksyä.”

Erityisen tärkeää kuumuuden torjunta on pienille vauvoille ja ikääntyneille tai sairaille.

”Vauvat kuivuvat helposti”, Ikäheimo muistuttaa.

Oppia kuuman torjuntaan

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Oulun yliopiston ympäristölääketieteen ja keuhkosairauksien tutkimuskeskus, Kolarin, Oulunkaaren ja Joensuun terveyskeskukset sekä Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus käynnistivät viime vuoden lopulla työn kylmän ja kuuman terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Asiantuntijalääkäri **Veikko Kujalan** mukaan uuden tiedon ja neuvonnan vaikutuksia kokeillaan aluksi kolmen terveyskeskuksen alueella. Myöhemmin toiminta on tarkoitus laajentaa valtakunnalliseksi.

Oulun sanotaan olevan maailman johtava kylmän ja kuuman terveysvaikutusten tutkimuskeskus. Aluetyöterveyslaitoksessa ja yliopistossa on tutkittu kylmän ja kuuman terveysvaikutuksia 1960-luvulta saakka. Arvostuksesta kertoo, että maailman terveysjärjestö WHO on kutsunut Oulun yliopiston asiantuntijakseen kylmän terveysvaikutusten arvioinnissa.

JOUKO RÖNKKÖ

Kuumaopas kansalaisille: *www.kuumainfo.fi*

KIRJA

Perhesuhteita Hollannin maaseudulla

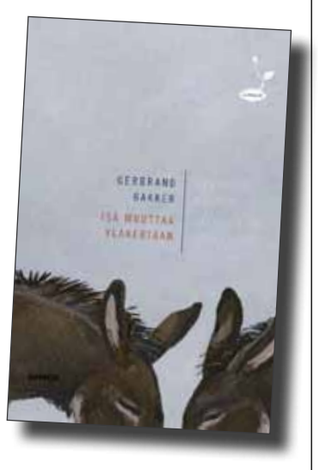

”Hän kyyhötti tuolissa kuin muutamia minuutteja sitten syntynyt vasikka, jota ei vielä ole nuoltu puhtaaksi, pää hervottomasti retkottaen ja katse kohdistumatta mihinkään.” Näin näkee kuuttakymmentään lähestyvä isäntäpoika Helmer 80-vuotiaan isänsä, jota on muuttamassa yläkertaan. Sinne liikuntakyvytön isä ei tahtoisi. Nelihenkisestä perheestä vain he ovat jäljellä.

Lempeä äiti oli Helmerille tärkeä, mutta läheisimmäksi tuli kaksoisveli Henk, isän suosikki. Isännäksi aiottu Henk kuoli parikymppisenä. Helmer tunsi jääneensä puolikkaaksi, samalla kun joutui vastentahtoisesti korvaamaan veljensä tilan töissä. Välit isän kanssa tulehtuivat. Nyt vuosikymmeniä nielty katkeruus hakee purkautumista. Isä saa tuta sitä kylmyyttä, missä Helmer kasvoi.

Alku lupaa kolkkoa tarinaa. Kun isä sanoo, että hänellä on jano, Helmer toteaa olevansa janoinen itsekin ja poistuu rauhallisesti puuhiinsa. Mutta vivahteita tähänkin suhteeseen ilmaantuu. Samoin uusia henkilöitä nivoutuu tapahtumien kulkuun.

Tilalla on parikymmentä lehmää ja saman verran lampaita, mutta Helmerin erityisen huolenpidon saa kaksi aasia, jotka Helmer on itse halunnut ja hankkinut. Bakker punoo juonen taitavasti pidätellen, niin että lukija saa vain tipoittain tietää, mitä on tapahtunut. Ja kun se on selvinnyt, lukija on koukussa odottaessaan mitä tästä kaikesta seuraa.

Kerronnan vähäeleisyydestä huolimatta tarinaan syntyy vahva imu. Bakkerin omaperäinen näkemys, 2000-luvun maaseudun aistittava kuvaus, jota tumma huumori paikoin sävyttää, tuo mieleen Anne B. Ragden trilogian norjalaisen sikatilan perillisistä. Ei ihme, että tämä palkittu esikoisteos on julkaistu yli kahdessakymmenessä maassa.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMMANEN

Gerbrand Bakker: Isä muuttaa yläkertaan. Suom. Antero Helasvuo. 323 s. Karisto.

Metsä Woodin puista oivat tilat luomuleipurille

Leipomo on arkkitehdin mukaan haasteellinen suunnitella ja rakentaa

DORFEN, SAKSA (MT)
Luomuleipomo Bäckerei Martin Bruggerilla on ollut luomusertifikaatti 20 vuotta. Uusi tuotantolaitos on rakennettu puusta.

Metsä Woodin kertopuu näkyy komeasti käsittelemättömässä ulkoverhouksessa.

Sisäseinissä hohtaa vaalea puu, Metsä Woodin Aichacin tehtaan vaaleista kuusilaudoista ristiinliimattu vaalea clt-levy. Väli- ja yläpohjat ovat clt-massiivipuuta.

Kantaviin rakenteisiin täytyi käyttää paikoin myös betonia ja terästä räjähdysvaaran vuoksi. Leipomon uunit lämpiävät kaasulla.

Valttina notkeus vaihtoehtoihin

Arkkitehti **Rainer Hobmaier** kiittelee Metsä Woodin puuvalikoiman mahdollistavan monipuoliset, joustavat vaihtoehdot suunnitteluun ja rakentamiseen. Hän kehuu puun ekologisuutta niin rakentamisen kuin rakennuksen elinkaarenkin aikana.

Leipomo on hänen mukaansa erittäin haasteellinen suunnitella ja rakentaa. Lämpötilan ja kosteuden vaihtelut ovat suuret, hengittävä puu tasaa niitä.

Työtilat ovat leipureille ja muullekin henkilöstölle miellyttävät, sillä puu tekee tiloista akustisesti miellyttävät.

Kustannuksiltaan kilpailuvoimainen

Hobmaier kuvailee vuolaasti suunnittelun vaiheita, tilaaja voi osallistua halutessaan prosessiin koko ajan.

Lopputulos on kuitenkin tärkeintä. Metsä Woodin puista syntyi uusi leipomo nopeammin kuin kilpailevista materiaaleista.

Puu tuli myös yrittäjälle edulliseksi, ei vain lyhyen rakennusajan vaan myös muita materiaaleja edullisemman hinnan takia.

Luomuleipomossa on vieraillut myös paljon puurakennuksesta kiinnostuneita alan toimijoita. Hobmaier on saanut jo toisen tilauksen vastaavanlaisesta rakennuksesta.

Vehnän kasvattaja myy sämpylöitä

Saksan Baijerissa luomua leipova yritys saa esimerkiksi vehnän 16 kilometrin päästä maatilalta, joka vuorostaan myy jonkin verran leipomon tuotteita tilalta suoraan. ”Luomuvehnäjauho maksaa noin 30 prosenttia tavallista vehnää enemmän”, **Martin Brugger** sanoo.

Hän sanoo saavansa leivonnaisten raaka-aineita hyvin. ”Luomuviljely on täällä erittäin suosittua.”

Leipomossa ahertaa 15 leipuria, henkilökuntaa on kaikkiaan 56. Tuotteita myydään kuudesta eri myymälästä.

Bruggerin 21-vuotias poika Bastian on yksi leipureista. Suvun leipuriyrittäjyyden jälkiä löytyy jo vuodelta 1842 saakka.

Työtä tehdään paljon yhä käsin. Tuhannet saksalaiskodit saavat lämpimät sämpylät aamupalalle koneelta, joka tuottaa 4 000 sämpylää tunnissa, 30 000 päivässä.

Siisteys pistää silmään puoliltapäivin töiden jälkeen. Leipominen on suljettu prosessi, vehnäjauho siirtyy 24 tonnin siilosta automaattisesti tuotantoon. Oma mylly pyöräyttää esimerkiksi rukiin jyvistä jauhoa leipureille tarpeen mukaan.

JUHA AALTOILA

TERO PAJUKALLIO

Martin Brugger johtaa edestä eli osallistuu leipomonsa töihin aktiivisesti.

MTK palkitsi ylioppilaita

MTK palkitsi biologian olympialaisten valmennuskurssille osallistuneet ylioppilaat sadan euron stipendeillä.

Viikin biotieteiden laitoksella järjestetylle valmennuskurssille osallistui kansallisen biologiakilpailun perusteella valitut 12 ylioppilasta.

Valmennuskurssiin kuului muun muassa laboratoriotöitä ja vierailuja maatiloille. Vierailuilla ylioppilaat tutustuivat mehiläistalouteen, maatalouden vesiensuojeluun ja luomuviljelyyn.

Stipendin saivat Mimmi-Maj Tuominen Etelä-Tapiolan lukiosta, Alina Vuorio Heinolan lukiosta, Anni Maijala Kalevan lukiosta, Iris Levonen Lahden Yhteiskoulusta, Iina Kröger ja Valtteri Skogberg Lohjan Yhteislyseon lukiosta, Jussi Penttinen Mäkelänrinteen lukiosta, Leo Alho ja Samuli Ylänen Olarin lukiosta, Veera Partanen ja Ellinoora Sirviö Oulun Lyseon lukiosta sekä Santeri Maatsola Vammalan lukiosta.

Heinäkuussa järjestettävissä kansainvälisissä biologian olympialaisissa Suomea edustavat Iris Levonen, Santeri Maatsola, Veera Partanen ja Jussi Penttinen.

MT

Valmennuskurssiin kuului laboratoriotöitä ja vierailuja maatiloille.